Képzeld el azt a világot, ahol mindenki szabadon hozzáfér az emberi tudás összességéhez!

Jimmy Wales

Üdvözlünk a **Wikipédiában!**

A Wikipédia a világ legnagyobb enciklopédiája. Világszerte több mint **80 ezer közreműködő** hozta létre és tartja fenn. Havonta közel **400 millióan látogatják** az oldalait. Majdnem **20 millió szócikke** van **több mint 270 nyelven**. Szabadon használható, szerkeszthető, mentes a hirdetésektől.

(2011. júliusi adatok)

Az „Üdvözlünk a Wikipédiában!” elolvasása után megtudod:

- hogyan működik a Wikipédia;
- hogyan regisztrálhatsz;
- mi micsoda a Wikipédia felhasználói felületén;
- mik a wikipédiás közreműködés különféle módjai;
- hogyan kommunikálhatsz a többi szerkesztővel a vitalapodon keresztül;
- hogyan fejlődik egy szócikk a Wikipédiában;
- mik egy jól megírt szócikk ismérvei;
- hogyan készíthetsz új szócikket.

Hogyan működik a Wikipédia?

A Wikipédián mindent olyan emberek írtak, mint te. Nem lehetne a világ legnagyobb enciklopédiája, ha nem bővítenék az olvasóból lett szerkesztői folyamatosan információkkal, képekkel, adatokkal. A Wikipédia naponta közel **tízezer szócikkel** és havonta több mint **12 millió szerkesztéssel** bővül.
(2011. júliusi adatok)

Sok szerkesztő (wikipédista) érzi céljának, hogy a tudás szabadon elérhető legyen mindenki számára. Ezért áldozzák a szabadidejük egy részét a Wikipédia szócikkei minőségének megóvására és feljavítására. Minthogy valóban bárki hozzáférhet, letöltheti, illetve felhasználhatja a tartalmát, a Wikipédia számos lehetőséget biztosít a tudás megosztására.

A wikipédisták olyan sok új szócikket állítanak elő, annyi változtatást végeznek a meglévőkön nap mint nap, hogy nincs az a szakértői gárda, ami bírná erővel minden egyes szerkesztés átnézését és jóváhagyását. Ilyen gárda híján a Wikipédia az önkéntes szerkesztői józan ítélőképességére alapozva hozza létre a világ legnagyobb enciklopédiáját.

A legtöbben, akik részt vesznek a Wikipédia jobbátételében, ezt a tevékenységet szórakoztatónak és örömtelinek tartják. Bár a közös cél elérésében fontosak a közösségi aspektusok és az örömteli időtöltés, a legtöbb aktív felhasználót a világszerte elérhető szabad tudás megosztásának víziója hajtja.

Hogyan vehetsz részt a szerkesztésben?

A Wikipédia bővítésében többféleképpen is részt vehetsz.
A szócikkírás csak egy a lehetőségek közül. Alább bemutatunk néhány lehetséges szerepet és tevékenységet:

Olvasószerkesztő: A szócikk nyelvezetét és helyesírását javítja.

Karbantartó: Kisebb szerkesztéseket végez, elütéseket javít. Javaslatokat tesz a szócikkek javítására a szerzőjének vagy a szócikkek vitalapján hagyott üzenetekkel minden arrajárónak.

Járőr: Figyeli a szócikkeket, ha vandalizmust vagy ténybeli hibát lát, helyreállítja a sértetlen állapotot. Üdvözli és eligazítja az új szerkesztőket.

Illusztrátor: Képeket, fényképeket, térképeket és ábrákat tölt föl a megfelelő szócikkekhez.

Mediátor: Moderálja a megbeszéléseket a vitás témákban, segíti a viták megoldását és útmutatást nyújt a szerkesztői viselkedéshez.

Formázó: Strukturálja és „wikisíti” a szócikkeket, a wikijelölőnyelv segítségével, hogy könnyebben olvashatóak legyenek.

Szerző: Információkat ad a cikkekhez könyvekből, weboldalakról, újságokból és más megbízható forrásokból. A szerző kezdi az új szócikkek létrehozását.

Regisztráció

A regisztráció jó kezdés a Wikipédia szerkesztéséhez. A bejelentkezés után létrehozhatsz új szócikkeket (lapokat), feltölthetsz képeket, átnevezhetsz lapokat. Hozzáférést kapsz továbbá olyan különleges oldalakhoz, mint a **figyelőlistád.** A figyelőlistádra felveheted az általad szerkesztett vagy téged érdeklő szócikkeket, és minden változásukról értesítést kapsz. Ahhoz, hogy felvegyél egy cikket a figyelőlistádra, kattints a csillagikonra a szócikk tetején!

Próbáld ki!

1. Regisztrálj a Wikipédiába!
2. Hozz létre **figyelőlistát** a téged érdeklő Wikipédia szócikkekből a lapok tetején lévő csillagra kattintva. Figyeld meg, hogyan jelennek meg a cikkek változásai a figyelőlistádon!

A bejelentkezés után minden szerkesztésed a szerkesztőnevedhez kötődik, így kialakul a wikipédiás identitásod. Ez segít az ugyanazon szócikkeket szerkesztőkkel kommunikálni, és a közösség elfogadott tagjává válni. Ahogy beleszoksz a Wikipédiába, azon találod magad, hogy egyre több megbeszéléshez tudsz hozzászólni, és talán másoknak is segíteni problémáik megoldásában.

Regisztráció nélkül is szerkesztheted a Wikipédiát, azonban ebben az esetben a szerkesztéseid a számítógéped IP-címéhez kötődnek. A Wikipédia-közösség gyakran kevés bizalommal fordul az IP-címhez kötött szerkesztésekhez, különösen, ha azok egy iskolából vagy vállalati hálózatból érkeznek, ahol sok különböző felhasználó tevékenysége olvad egybe egy közös IP-cím alatt. Egyes szócikkek szerkesztésekor nehéz lehet pártatlannak maradni, érdekütközés léphet fel. Például, ha egy diák a saját iskolája szócikkét szerkeszti, gyakran elfogult, nem objektív nézetei vannak iskolája országos vagy nemzetközi jelentőségével kapcsolatban.

Regisztrálni a Wikipédiába nagyon egyszerű, nem kell hozzá semmilyen személyes adatot megadni:

1. Kattints a **„bejelentkezés / fiók létrehozása”** linkre az oldal jobb felső sarkában!
2. Kattints az **„Itt regisztrálhatsz”** feliratra!
3. Válassz **szerkesztőnevet**!
4. Adj meg egy **jelszót**!
5. Kattints a **„Regisztráció”** gombra!

A Wikipédia felhasználói felülete

A Wikipédia kezdőlapja

A **vitalapot** a szócikk tetején található fülön át éred el. A vitalapon tudod más szerkesztőkkel megtervezni a szócikk szerkezetét, megbeszélni és megállapodni a szócikk tartalmáról, a szükséges változtatásokról, azok elvi hátteréről, valamint segítséget is itt lehet kérni egymástól.

A **„Friss változtatások”** megmutatja az összes Wikipédia-szócikk változását időrendi sorrendben. Segítségével kiszűrheted a cikkekből a hibákat és a vandalizmust.

A **„Segítség”**-en keresztül többet tudhatsz meg a Wikipédia működéséről.

Itt válthatsz a szócikkek különböző nyelvű változatai között.

Próbáld ki!

Kattints a **„Friss változtatások”**-ra és figyeld meg az oldalt! Láthatod, hogy minden szerkesztéshez tartozik egy időbélyeg, és mellette jelölve van az illető szerkesztőhöz vagy IP-cím, aki a szerkesztést elvégezte. Mögötte látható a szerkesztő által a saját szerkesztéséhez fűzött magyarázat, megjegyzés (ennek neve: „szerkesztési összefoglaló”). Ez segít másoknak megérteni, miért végezte az adott szerkesztést.

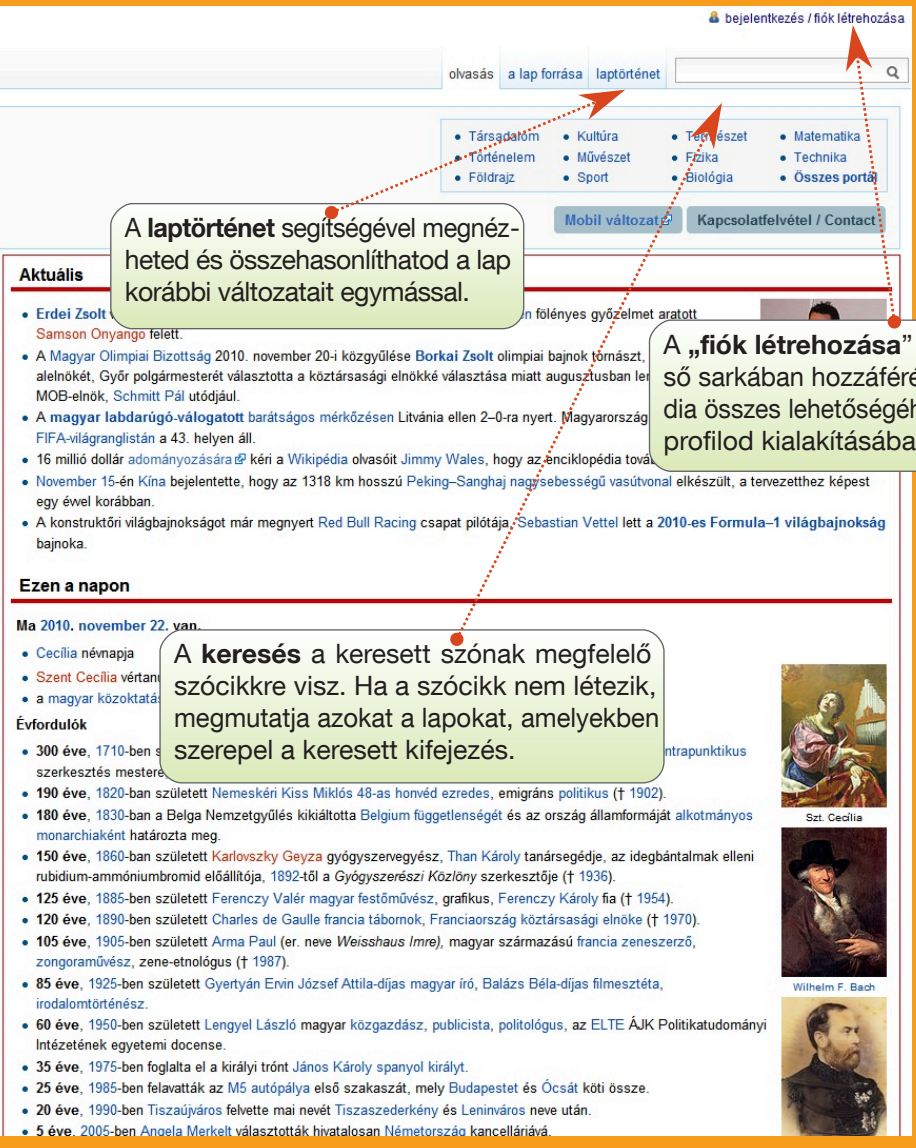

A szerkesztői és a vitalapod

Minden nap több ezer szerkesztő szerkeszti a Wikipédiát. Előfordul, hogy egy szerkesztés nem ellenőrizhető vagy elfogult nézőpontból készült. Ezért néhány speciális jogú szerkesztő (a „járőrök") szinte az összes változtatást átfutják a **„Friss változtatások"** oldal segítségével. Ez az oldal áttekintést nyújt a Wikipédián történt összes változásról. Egyes wikipédisták sok lap változásait figyelik, előfordulhat, hogy olyan szerkesztést is törölnek, ami pontos, de nincs jól megírva. Ennek elkerülésére érdemes enciklopédiastílusban, összeszedetten, tényszerűen fogalmazni, és megbízható forrásokra hivatkozni.

Mutasd be magad és az érdeklődési körödet a szerkesztői lapodon! A **szerkesztői lap** megfelelő módja a bizalomépítésnek, a segítségével hitelességet kölcsönözhetsz a szerkesztéseid mögött álló online személyiségnek. Minden szerkesztői fiókhoz („azonosító", azaz a wikipédiás neved) tartozik egy **szerkesztői** és egy **vitalap.** A szerkesztői és a vitalapodra vezető linkeket megtalálod a képernyő jobb felső sarkában. A szerkesztői lapodat a felhasználói nevedre kattintva érheted el, mely a kis emberke ikon mellett jelenik meg. Kattints a **„Szerkesztés"**-re, írj magadról, majd a **„Lap mentése"** gombra a képernyő alján, amikor befejezted az írást.

A szerkesztői lapodon írhatsz magadról, a szakértelmedről valamint az érdeklődési körödről, az általad beszélt nyelvekről. A szerkesztők gyakran felsorolják a szerkesztői lapjukon az általuk szerkesztett vagy elindított szócikkeket és a többi szerkesztőtől kapott elismeréseiket, dicséretet.

A **vitalapodon** hagyhatnak elsősorban neked szóló üzenetet mások, illetve az általad szerkesztett **szócikkek vitalapján,** ha azokhoz kapcsolódik, ugyanott válaszolhatsz nekik. Sokan küldenek üdvözletet az új szerkesztőknek. Mások arra használhatják az oldalt, hogy beszélgetést kezdeményezzenek, jobban megismerjenek téged, megértsék a szerkesztéseidet.

Minden szócikkhez tartozik egy vitalap. Az oldalt arra használják a wikipédisták, hogy megtervezzék a tartalmi együttműködést, feloldják az esetleges konfliktusokat, nézeteltéréseket. Ha valakit érdekel, hogy miért végeztél egy konkrét szerkesztést, vagy újabb cikket javasolnának neked, az érintett szócikk vitalapját fogják használni. Ugyancsak a szócikkek vitalapján lehet konkrét segítséget kérni az illető szócikkel kapcsolatban.

Egy jól megírt szócikk elemei

Bevezető szakasz a szócikk tartalmának összefoglalására.

Infobox a témához kapcsolódó főbb adatok összefoglalására.

A **szócikk törzse** a témának megfelelő szakaszokra bontva.

Felhasznált **források** és **lábjegyzetek**, melyek alapján a cikk adatai ellenőrizhetőek.

Külső hivatkozások, melyek a témához kapcsolódó vagy további információt tartalmazó weboldalakra vezetnek.

Egy szócikk élete

Bár a Wikipédia-szócikkek ideális esetben részletesek és jól vannak megírva, senkitől sem várható el, hogy tökéletes szócikket írjon egyetlen első lépésben. A szócikkek általában kicsiben kezdődnek, aztán szép lassan növekedésnek indulnak együttműködésnek („wikifolyamat”) köszönhetően, gyakran az alábbi mintát követve:

- A legtöbb sikeres szócikk rövid cikként kezdődik, a téma összefoglalásából (áttekintéséből), a téma jelentőségét taglaló állításból („az első…”, „a legnagyobb…”, „… fővárosa” stb.) és egy Wikipédián kívüli forrásból áll, mely megerősíti a téma létezését és fontosságát (megbízható kiadvány vagy honlap legyen). Ezt az alapcikket „csonk”-nak hívjuk. Ha a három elem valamelyike hiányzik, más szerkesztők feltételezhetik, hogy a téma nem fontos, netán törlésre is jelölhetik a szócikket (az alapvető nevezetességi követelményeknek eleget nem tevő, illetve a Wikipédiába nem való szócikkeket megbeszélés után törölni szoktuk).

- Ahogy más szerkesztők újabb szövegrészeket és képeket adnak a szócikkhez, kezd tematikus áttekintésből részletesebb cikké alakulni, újabb szempontokat jelenít meg („1923-ban újabb tényezők…”; „Európában úgy tekintettek erre…”), tágabb kitekintést nyújtva a témához.

- A szócikk végül elér egy olyan szintre, amikor már annyira meg van írva, forrásolva, olyannyira átfogó, hogy csak a téma szakértői tudnak igazán további értéket hozzátenni. Egyes szócikkeket a közösség a legmagasabb minőségűek közé tartozónak találhat, ezeket jelölik „kiemelt cikk”-nek. A kiemelt cikkek megjelennek a Wikipédia kezdőlapján. Egy ilyen szintű szócikk megírása sok időt és energiát igényel. Örömteli dolog együttműködni egy kiemelt szócikk létrehozásában, a résztvevő szerkesztő megbecsülése is megnő a Wikipédia-közösségben. Mint minden más cikket, a kiemelt szócikkeket is tovább és tovább szerkesztik: egy szócikk sem lehet teljesen kész!

Mitől jó egy szócikk?

Jól kialakított szerkezet, enciklopédikus tartalom és aktív közösség eredményeképpen születnek minőségi szócikkek:

- **Szerkezet:** A letisztult szócikkszerkezet segíti az olvasókat az információ megtalálásában és a szerkesztőket a téma minden aspektusának jól szervezetten tartásában. A megfelelő szerkezet elsajátításának egyik módja, a kiemelt szócikkek tanulmányozása. A kiemelt szócikkeket megtalálod a baloldali menü **„Kiemelt szócikkek”** menüpontján keresztül.

A legtöbb jó cikk a következő szerkezetet követi:

- **Bevezető szakasz** – összefoglalja a szócikkben kifejtett főbb témákat. A bevezetőhöz nem tartozik szakaszcím.

- A bevezetőt a **szócikk törzse** követi, különböző szakaszokat és alszakaszokat tartalmaz. Egy földrajzi hely szócikkében például így néznek ki a szakaszok: történet, földrajz, éghajlat, gazdaság, közigazgatás, népesség, kultúra.

- A szócikk törzse után következnek a **függelékek** és a **lábjegyzetek**. Itt lehetnek irodalomjegyzékek, linkek kapcsolódó Wikipédia-cikkekre, források és jegyzetek, fontos kiadványok és honlapok.

Tartalom: Az egyenletes minőség biztosítása érdekében a Wikipédia közössége az alábbi négy irányelvet hozta a tartalommal kapcsolatban:

- **Nevezd meg a forrásaidat**! – fontos, hogy minden tényt és adatot alá lehessen támasztani megbízható forrásokból;
- **semleges nézőpont** – a szócikkeknek kiegyensúlyozottnak, elfogulatlannak kell lenniük, be kell mutatniuk a téma irodalmában fellelhető főbb nézőpontokat;
- **a reklám tilalma** – reklám, promóciós tartalom, használati útmutatók, önéletrajzok valamint árukatalógusok nem valók a Wikipédiába;
- **a Wikipédia nem az első közlés helye** – egy-egy szócikkben a publikálatlan kutatási eredményeknek, ötleteknek és következtetéseknek, személyes véleményeknek nincsen helyük, a Wikipédia harmadlagos forrás, enciklopédia. Saját, máshol már publikált és releváns kutatásra hivatkozni, ha a téma indokolja, lehet.

Közösség: A Wikipédiát alkotó összes tartalom szabadon felhasználható. Ez azt jelenti, hogy a szócikkeknek nincsenek tulajdonosai. Minden lapot erősen átszerkeszthet, és általában át is szerkeszt rengeteg másik szerkesztő, ugyanolyan joggal, mint te. A közösség a vitalapot is használja arra, hogy megállapodjon a szócikk tartalmi szerkezetében. Azokra az esetekre, amikor nehéz konszenzust találni, fontold meg a **„Segítség > A Wikipédia-közösség”** oldalon található vitarendezési lehetőségeket. Sok szerkesztőnek már több éves tapasztalata van a Wikipédiával, ők segíthetnek a konfliktusok kezelésében.

Új szócikk létrehozása

Rengeteg olyan enciklopédikus téma létezik, amelynek még nincs szócikke a magyar Wikipédiában. Ha úgy találod, hogy egy téma hiányzik a Wikipédiából, győződj meg róla, nem létezik-e valamilyen más név alatt. Keress rá a lehetséges változatokra, gyakori rövidítéseire, azok feloldására. Nézd meg, hátha említik a témát más, szorosan kapcsolódó témák cikkében. Egy szigetet például érdemes az országa szócikkében keresni, egy történelmi eseményt a korszakról szóló szócikkben stb.

Ha egy témát egyáltalán nem említenek a Wikipédiában, lehet, hogy nem eléggé jelentős ahhoz, hogy az enciklopédia írjon róla. Egy garázszenekar nem feltétlenül érdemel saját szócikket. Általában akkor tekintünk egy témát a Wikipédiába valónak, ha legalább két független, megbízható forrás foglalkozik a leendő cikk tárgyával.

Ha úgy gondolod, hogy a témának mindenképpen szerepelnie kellene a Wikipédiában, hozd létre a cikket!

Keress rá a szócikk címére! Ha a szócikk nem létezik, a keresőlapon látni fogod a címét piros hivatkozásként. Kattints a hivatkozásra, és máris megkezdheted az új szócikk szerkesztését.

Új szócikk írásakor ajánlott már az első változatokban megjeleníteni az alábbi három elemet:

1. a téma összefoglalását (bevezető);
2. a téma jelentőségének tárgyalását;
3. utalást a témát tárgyaló megbízható forrásra.

Érdemes az új szócikkedre mutató hivatkozásokat elhelyezni azokba a cikkekbe, amelyek említést tesznek vagy tehetnének a te témádról. Az olvasók így könnyebben odatalálhatnak a szócikkhez, többen olvashatják a kész művedet.

Szerkesztői allapok

Amíg még nem vagy magabiztos a szerkesztésben, vagy nem szeretnéd a készülgető cikkedet kirakni az enciklopédia közönsége elé, dolgozhatsz saját **„allapon”.**

Az allapod létrehozásához: menj a szerkesztői lapodra > kattints a **„Szerkesztés”**-re > írd be, hogy **[[Szerkesztő:<Szerkesztőneved>/Allap]]** > **mentsd el a lapot** > kattints az így létrehozott linkre, és máris az allapodon vagy, ahol szabadon dolgozhatsz.

Használd az allapodat a szócikked megírására. Ne felejts el a „Lap mentése” gombra kattintani, amikor kész vagy a szerkesztéssel.

Amikor elkészültél a szócikkel, másold át a szócikk tartalmát az allapodról: menj a választott tárgy nevéhez (keress rá a címre, majd kattints a piros hivatkozásra), illeszd be a tartalmat, mentsd el a lapot.

Próbáld ki!

Kattints a szerkesztőnevedre majd a **„Szerkesztés”**-re a szerkesztői lapod szerkesztéséhez!

Próbáld ki a szerkesztői eszköztár nyújtotta lehetőségeket:

Félkövér), **(Dőlt)**, és **(Hivatkozás)**.

Kattints a **„Haladó”**-ra további formázási módokért!

A wikijelölőnyelv alapvető elemeinek táblázatát megtalálod a füzet végén.

A wikijelölőnyelv

Alább bemutatunk néhány gyakrabban használt wikiformázást, melyek ismerete segítségedre lehet a Wikipédia-szócikkek szerkesztésekor.

Egy szócikk megváltoztatásához kattints a cikk tetejénél lévő „Szerkesztés” fülre, végezd el a szerkesztéseket, majd kattints a „Lap mentése” gombra. A szerkesztéseidet most már láthatja bárki, aki meglátogatja a lapot. Amennyiben több információt szeretnél hozzáadni, ki kell javítanod valami hibát, szerkessz tovább. Ne ijedj meg – véletlenül sem törölhetsz semmit visszavonhatatlanul. A szócikk minden korábbi állapota megtalálható a „Laptörténet” alatt és a szerkesztők visszaállíthatják a cikket egy korábbi változatra a „visszavonás” gombra kattintva.

Leírás	Amit be kell írnod	Az eredmény
Dőlt	`''dőlt szöveg''`	*dőlt szöveg*
Félkövér	`'''félkövér szöveg'''`	**félkövér szöveg**

Címsorok	`== Címsor szövege ==`
	`=== Címsor szövege ===`
	`==== Címsor szövege ====`
		Címsor szövege
		Címsor szövege
		Címsor szövege

Hivatkozás másik Wikipédia cikkre (belső hivatkozás)	`[[William Shakespeare]]`	William Shakespeare
Hivatkozás eltérő megjelnített szöveggel	`[[William Shakespeare|Shakespeare]]`	Shakespeare
Wikipédián kívüli hivatkozás *(külső hivatkozás)*	`[http://www.peldaoldal.hu Hivatkozás szövege]`	Hivatkozás szövege
Felsorolásjeles lista	`* Felsorolásjeles lista` `** Felsorolásjeles lista`	• Felsorolásjeles lista • Felsorolásjeles lista
Számozott lista	`# Számozott lista` `## Számozott lista`	1. Számozott lista 1. Számozott lista
Kép aláírással	`[[Fájl:Example.png|bélyegkép|Képaláírás]]`	
Aláírásod a vitalapokon	`~~~~`	Szerkesztőnév (vita) 2010. augusztus 6.. 19:50 (CEST)
Forráshivatkozás	`Lap szövege.` `<ref>[http://www.példaoldal.hu Hivatkozás szövege], további szöveg.</ref>`	Lap szövege.[1]
Forráshivatkozások listázása	`{{Források}}`	1. ^ Hivatkozás szövege, további szöveg.

További formázási tanácsokat találhatsz, ha a baloldali menüben a **„Segítség”**-re kattintasz.

Az emberek világszerte használják a Wikipédiát minden nap iskolai feladataikhoz, üzleti terveikhez, személyes kutatásukhoz, utazásuk megtervezéséhez. Új ötleteket merítenek belőle, elképzeléseket tesztelnek. Távoli földeket, ősi kultúrákat, szépművészeti alkotásokat, közéleti szereplőket és friss eseményeket ismernek meg általa.

Az **„Üdvözlünk a Wikipédiában!”** útmutató azoknak, akik ennél továbbmennének, olvasóból szerkesztővé szeretnének lenni, segíteni akarnak az emberi tudás összességének összegyűjtésében és elérhetővé tételében.

Wikimédia Magyarország Egyesület
http://wikimedia.hu/
info@wikimedia.hu

Adószám: 18264973-1-43

WIKIMEDIA MAGYARORSZÁG

Ez az oktatóanyag a „Wikimédia-könyvespolc” részét képezi.
Az „Üdvözlünk a Wikipédiában!” elektronikus változatának és a többi könyvespolc-kiadvány letöltéséhez látogasd meg a **http://bookshelf.wikimedia.org/** honlapot!
A kiadvány a Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 3.0 licenc alatt érhető el, a licenc szövege megtalálható a http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/ honlapon.

A kiadvány megjelenését a Nemzeti Civil Alapprogram támogatása tette lehetővé.

NCA NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM

ISBN 978-963-08-2459-0

9 789630 824590